

A TANOSZ véleménye a NAT-2018 tervezetről

Összefoglaló véleményünk:

A NAT-2018-ban megjelent célok és elvek lehetőséget kínálnak a sokszínűbb, módszertani eszköztárunkban változatosabb digitális és hagyományos papíralapú taneszközök és tankönyvek fejleszthetőségére, viszont a tartalom részletes előírása erősen korlátozza a saját tantervekre és elképzelésekre épülő taneszközök fejlesztését, a különböző iskolatípusok oktatási céljaihoz igazodó tankönyvek és egyéb oktatási eszközök kialakítását.

A Hálózat a Tanszabadságért (HAT) értékeléséhez kapcsolódva a tankönyvfejlesztés lehetőségeit vizsgálva:

A. Elvi, szemléleti, pedagógiai alapok

- Törekszik a **digitális pedagógia új szempontjainak** érvényesítésére, ezzel a módszertani korszerűsödést szolgálja.
- **Módszertani szempontból általában is korszerű alapelveket képvisel**, előtérbe helyezi a kooperatív, tevékenységre alapozott, önálló, önszabályozott tanulást eredményező, pedagógiai differenciálásra alkalmas oktatási módszerek alkalmazását.

„Az eredményként megfogalmazott tanulási célok elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint például a rugalmas tanulásszervezés, a heterogén tanulócsoportok kialakítása, ... valamint a tanulók helyzete és képességei szerint is adaptált tananyag használata. A differenciált tanulásszervezés specifikumait képviselik az olyan eljárások, mint az egyéni rétegmunka vagy az adaptált szövegverziók felhasználása, melyek a Nat-ban meghatározott alapvetések, illetve a kerettantervekben rögzített minimum (szükséges és elégséges ismeretek) elvárásainak megfelelő tankönyvek tartalmát kiterjeszthetik és mélyítést szolgálhatnak. ...

Az integrált nevelést megvalósító iskola pedagógusainak munkájához szükséges szakmai többlettámogatást gyógypedagógus, illetve gyógypedagógiai asszisztens nyújtja, s ez kiegészül a tanuló szükségleteihez igazodó oktatási eszközhasználattal és differenciált tananyag-feldolgozással.”

- A fent megjelent célok és elvek lehetőséget kínálnak a sokszínűbb, módszertani eszköztárunkban változatosabb digitális és hagyományos papíralapú **taneszközök és tankönyvek** fejleszthetőségére.

B. A NAT-2018 tervezet és a tartalmi szabályozás összefüggése

- A NAT tervezete ismét **kötelezővé tenné a kerettantervek alkalmazását**. Ezzel a tervezet még a jelenlegi szabályozáshoz képest is erőteljesebb központosítást javasol.

„A Nat-ból levezetett **kerettantervek** határozzák meg a tanulásnak és tanításnak az eredménycélokkal összhangban teljesítendő nevelési-oktatási feladatait. A Nat normáit, követelményeit közvetítő, a szükséges mértékben részletes (tananyag, tankönyv, digitális oktatási programok számára) kerettantervek – a Nat-tal együtt – irányt mutatnak a köznevelési intézmények nevelőtestületei számára, s alapként szolgálnak az iskolák pedagógiai programjának kialakításához, a helyi tantervek tervezéséhez. A kerettanterveket szükséges figyelembe venni a hagyományos és a digitális tankönyvek, a tanítási segédletek és a taneszközök kialakítása, az állami vizsgakövetelmények, valamint az országos mérési-értékelési eszközök és feladatok kidolgozása során.”

- A NAT visszatért az alaptantervekkel való szabályozás előtti, még a szocialista oktatási rendszerben érvényesülő módszerhez: **ismét tantárgyak és nem műveltségi területek terveit tartalmazza**. Ez a lépés merevebbé teszi a helyi tantervi struktúrákat, akadályozza a tantervi

innovációt, több más megoldáshoz hasonlóan további központosítást és merev, részletező előírást jelent.

- A tartalom részletes előírása erősen korlátozza a saját tantervekre és elképzelésekre épülő taneszközök fejlesztését, a különböző iskolatípusok oktatási céljaihoz igazodó **tankönyvek és egyéb oktatási eszközök** kidolgozását.

C. Egyéb, a NAT kialakításával és implementációjával összefüggő észrevételek

- A NAT-2018 implementációjára szánt időt, a pár hónapot rendkívül kevésnek tartjuk. **2019 szeptemberében szinte „fizikai képtelenség” a tanév új, a NAT-nak megfelelő helyi tantervekkel történő elindítása.**

D. Javaslatok módosítása és kiegészítése

- A 2014-2018 közötti tankönyvrendelés adatai számszerűen bizonyítják, hogy – a különböző körülmények között működő tanulócsoportok számára – a csak állami fejlesztésű tankönyvek nem garantálják a legjobb minőséget. A minőségre törekvést, a differenciált tanulásszervezés megvalósítását és az iskolák elégedettségét az szolgálja jobban, ha
 - az állami és magánkiadók azonos feltételekkel vehetnek részt a tankönyvfejlesztésben és –kiadásban;
 - és a pedagógusok – elegendő kínálatból – a valóságban is szabadon választhatják meg a tanulócsoportjuknak legjobban tetsző tankönyveket. (Ehhez a jelenlegi tankönyves jogszabályok módosítására van szükség.)
- Azokban az évfolyamokban, amelyek nem az új NAT és az ahhoz fejlesztett **tankönyvekkel** kezdenek, továbbra is legyen lehetőség az érvényben lévő (az új Nat bevezetésével kifutó) tantervhez fejlesztett tankönyvek használatára, függetlenül attól, hogy kiadója állami - vagy magántulajdonban van.
- A NAT-nak megfelelő helyi tantervek kialakítása után az azoknak megfelelő oktatás csak **a NAT elfogadását követő harmadik évben kezdődjék el.**

Hozzászólásunkat az egyesületi tagság és az érdeklődők tájékoztatására honlapunkon nyilvánosságra hozzuk.

Budapest, 2018. október 26.

Tankönyvesek Országos Szakmai Egyesülete
(TANOSZ)